

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
राजस्व सदस्य श्री जीवनकुमार घिमिरे
लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की
फैसला

२०७३ सालको मुद्दा नं. ०७३-RB-०३८४

निर्णय नं. २९

मुद्दा:- मूल्य अभिवृद्धिकर (२०६८/०६९) ।

श्री शिवशक्ति आयल एण्ड फ्याटस प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ३००४९७७९७) का
तर्फबाट अख्तियार प्राप्त अध्यक्ष/सञ्चालक सन्दीप कुमार अग्रवाल.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, सिमरा.....१ }
श्रीमान महानिर्देशकज्यू, आन्तरिक राजस्व विभाग, काठमाण्डौ.....१ } प्रत्यर्थी

सुरु निर्णय गर्ने कार्यालय : आन्तरिक राजस्व कार्यालय, सिमरा
सुरु निर्णय गर्ने पदाधिकारी: प्रमुख कर अधिकृत श्री खेमनारायण रेग्मी
सुरु निर्णय मिति : २०७२/०९/२९

नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको आन्तरिक राजस्व कार्यालय, सिमरा समेतको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६ (१) र मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा ३१क(५) र ३२ बमोजिम पर्न आएको यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ ।

तथ्य खण्ड

१. पुनरावेदक करदाता शिवशक्ति आयल एण्ड फ्याटस प्रा.लि.को आ.व. २०६८/०६९ को कर लेखा परीक्षण पश्चात भएको प्रतिवेदनको आधारमा मू.अ.कर ऐन. २०५२ को दफा २० बमोजिम

कर निर्धारण गरी मू.अ.कर नियमावली २०५३ को नियम २९(१) बमोजिम कर तथा जरिवाना समेत जम्मा रु. ९२,११७/- को प्रारम्भिक कर निर्धारण गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, सिमराबाट मिति २०७१/१२/२७ मा जारी भएको आदेश ।

२. मिति २०७१/१२/२७ मा जारी भएको प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश करदाताले मिति २०७२/०१/०६ मा बुझी लिई मिति २०७२/०१/२० मा बुँदागत रूपमा जवाफ पेश गरेको ।
३. करदाताले पेश गरेको जवाफी पत्रमा उल्लेख भएको बुँदा नं. १ को सम्बन्धमा करदाताले जवाफ मात्र पेश गरेको तर सो साथ कुनै किसिमको प्रमाण पेश गरेको देखिएन साथै बुँदा नं. २ को हकमा करदाताले कच्चा पदार्थको गुणस्तर, मिश्रण, प्रविधि तथा उर्जाको उपलब्धताको कारण देखाई Recovery कम भएको उल्लेख गरेकोमा उद्योग विभागबाट प्रकाशित Material Consumption Norms २०६३ मा ती सबै कुराको विचार गरी नम्स तयार भएकोले विविध काल्पनिक कारणले प्रतिलब्धी दर कम भएको भनी करदाताको जिकिर तर्क संगत देखिएन । तसर्थ, करदाताले कर परीक्षणका वखत पेश गरेका सम्पूर्ण लेखा कागजातको परीक्षण पश्चात कर निर्धारण गरिएको र करदाताले जवाफसाथ कुनै थप प्रमाण कागजात पेश गरेको नदेखिएकोले यस अघि गरीएको कर निर्धारणमा परिवर्तन गर्नुपर्ने देखिएन । अतः मिति २०७१/१२/२७ मा गरिएको प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेशमा संशोधन नगरी कर रु. ४६,२६६।०० र जरिवाना रु. ४५८५१।०० समेत समावेश गरी जम्मा रु. ९२११७।०० (अक्षरूपी बयानबबेहजार एकसय सत्र मात्र) को मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम २९(३) बमोजिम अन्तिम कर निर्धारण आदेश जारी गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व कार्यालय, सिमराबाट मिति २०७२/०१/२१ मा भएको निर्णय पर्चा ।
४. आन्तरिक राजस्व कार्यालय, सिमराले मिति २०७२/०१/२१ मा जारी गरेको आ.व. २०६८/०६९ को मू.अ.कर तर्फको अन्तिम कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी शिवशक्ति आयल एण्ड फ्याटस प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेको पुनरावेदनपत्र साथ पेश गरेको उक्त निवेदनपत्रको प्रतिलिपिबाट देखिन्छ ।
५. पुनरावेदकले प्रत्यर्थीको सूचना, आदेश र प्रत्यर्थीबाट भएको निर्णयपर्चा समेतमा हाम्रो चित्त नबुझेको हुँदा प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि आन्तरिक राजस्व विभाग काठमाण्डौमा निवेदन गरेकोमा ६० दिन भित्र विभागले निर्णय दिनुपर्नेमा निर्णयको सूचना हालसम्म प्राप्त हुन नआएकोले हुलाक मार्फत जानकारी पठाई विभागबाट निर्णय भएको मानी ऐनका म्याद भित्र पुनरावेदन गरेका छौं भनी निम्न उल्लित जिकिर लिई पुनरावेदनपत्र दायर गरेको ।

क) विपक्षी कार्यालयबाट भएको निर्णय, आदेश र मू.अ. कर तर्फ थप निर्धारण गर्नुपर्ने कारण र रकमको सि.नं. १ मा “व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि गरेको खरिदमा तिरेको

मु.अ.कर तर्फ कर निर्धारण गर्नुपर्ने देखियो” भन्ने त्रुट्टीपूर्ण र बदरभागी रहेको सन्दर्भमा हाम्रो जिकिर:- भाजुरतन ईन्जिनियरिंग एण्ड सेल्सबाट कार्यालय प्रयोजनको लागि मोटरसाइकल नं. ना.१९प. ३३०१ खरिद भई आएको तथा साथमा कम्पनीले स्टिम आइरन,सेभर तथा हेल्मेटको मूल्य पनि जोडी प्याकेजमा बिलिंग गरेको हुनाले तथा त्यस वापत प्राप्त सम्पूर्ण सामग्रीहरु पनि उद्योगको प्रयोजनमा नै रहेकोले सो वापतको रकम रु.३,९९३/६३ मा तिरेको मु.अ.कर रु. ५१९/- दाबी गरिएकोमा सोलाई त्रुट्टीपूर्ण तवरले व्यक्तिगत प्रयोजनकोलागी गरेको खरिद भनेको निर्णय त्रुट्टीपूर्ण छ । दफा २०(१)(घ) को अवस्था विद्यमान नरहेको, कर कट्टी सन्दर्भमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन ०५२ को दफा १७ र नियम ४१ को प्रतिकूल कर कट्टी मिन्हा दिन इकार गरेको, हामीले कुनै कसूर गरेको होइन। हामीलाई जरिवाना निर्धारण गर्ने कार्य त्रुट्टीपूर्ण छ ।

ख) विपक्षी कार्यालयबाट भएको निर्णय, आदेश र मु.अ. कर तर्फ थप निर्धारण गर्नुपर्ने कारण र रकमको सि.नं. २ मा “कम उत्पादन देखिएको भनी मु.अ.कर तर्फ कर निर्धारण गर्नुपर्ने देखियो” भन्ने त्रुट्टीपूर्ण र बदरभागी रहेको सन्दर्भमा हाम्रो जिकिर:- उद्योग विभागको Norms तथा उद्योग संचालन गर्ने क्रममा आएको Recovery लगभग उस्तै रहेकोले कार्यालयबाट बढी उत्पादन देखाइएको ५,३३१.८० के.जी. साबुनको रु.६६/०० को दरले निकालिएको काल्पनिक बिक्री रकम रु.३,५१,८९८/८० को १३ प्रतिशतले हुने रकम रु.४५,७४७/- तथा सोको जरिवाना रु.४५,७४७/- गरी जम्मा रु.९१,४९४/- निर्धारण निराधार र त्रुट्टीपूर्ण रहेको छ । लेखा वासलातले देखाएको भन्दा बढी उत्पादन भएको केही आधार भए सो प्रष्ट उल्लेख भएको देखिदैन। कम्पनीको लेखा वासलात अनुसार स्टक मिली रहेको आधारमा पनि प्रतिलब्धि किटानी गरी यति नै हुनपर्ने व्यहोरा त्रुट्टीपूर्ण छ । वास्तविक जर्तिलाई मान्यता दिदै आएकोलाई पनि वेवास्ता गरी, उत्पादन घटी भएको भन्ने गलत तर्क उठाई निर्धारण गर्न मिल्दैन । विगोको २५ प्रतिशतसम्म जरिवाना निर्धारण गर्न मिल्ने अवस्था विपरित शतप्रतिशत जरिवाना निर्धारण गर्ने गरी भएको आदेश त्रुट्टीपूर्ण छ। हामीले कर छलेको पनि होइन कुनै किसिमको जरिवाना पनि तिर्नुपर्ने होइन ।

ग) अतः अन्तिम कर निर्धारण आदेश अनुसारको कर र जरिवानासमेतको कुनै रकम तिर्न नपर्ने गरी फैसला गरी न्याय पाउँ ।

६. यसमा मुलुकी ऐन अ.वं. २०२ बमोजिम विशेष सरकारी वकिल कार्यालयलाई पेशीको जानकारी दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७५/०२/०८ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

७. नियम अनुसार पेसी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदन पत्र एवं प्राप्त शुरु मिसिल समेत अध्ययन गरियो ।
८. पुनरावेदक करदाता शिवशक्ति आयल एण्ड फ्याट्स प्रा.लि.का तर्फबाट रहनु भएका विद्वान अधिवक्ताद्वय श्री सीताराम अग्रवाल र श्री विकास अग्रवालले मोटरसाईकल खरिद व्यक्तिगत प्रयोजनका लागि नभई प्रा.लि.कै नामबाट व्यवसायिक प्रयोजनका लागि खरीद गरिएको र सो साथ प्राप्त हेलमेट, स्टिम आईरन तथा सेभर समेत व्यवसायिक काम कै लागि भएकाले त्यसको मूल्यमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धी कर रकम दावीलाई अमान्य गरेको तथ्यसंगत नभई मनोगत भएकाले बदरभागी छ भन्ने जिकीर राख्नु भयो । त्यसैगरी **Material Consumption Norms** अनुसार ९८.१९ प्रतिशत हुने भनिएकोमा उद्योग सञ्चालनका क्रममा प्राप्त कच्चा पदार्थको गुणस्तर, मिश्रण प्रविधि तथा ऊर्जाको उपलब्धताको कारणले उत्पादनको **Recovery** मा केही फरक पर्न सक्ने तथ्यलाई मनन नै नगरी बढी उत्पादन भएको सामान विक्री गरेको काल्पनिक अवस्था सिर्जना गरेर भएको कर निर्धारण बदरभागी छ भन्ने जिकीर प्रस्तुत गर्नुभयो ।
९. प्रत्यर्थी आन्तरिक राजश्व कार्यालय सिमराका तर्फबाट उपस्थित विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंका विद्वान शाखा अधिकृत श्री अञ्चन भट्टराईले मोटरसाईकल खरीद गर्दा हेलमेट स्वतः पाईने, स्टिम आईरन र सेभर व्यवसायिक प्रयोजनका हुन भन्न सकिने अवस्था नहुँदा प्रत्यर्थी कर कार्यालयले मूल्य अभिवृद्धी कर सम्बन्धमा गरेको निर्णय तथ्ययुक्त र कानूनसंगत भएको हुँदा सदर हुनुपर्छ भन्नुभयो । त्यसरी नै सम्बन्धित नियमनकारी निकायबाट **Material Consumption Norms** निर्धारण भैसकेपछि विविध बाहानामा घटी उत्पादन मान्य हुनुपर्छ भन्ने जिकीर मनासिव देखिदैन । यदि घटी हुने मनासिव कारण भएमा सो को पुष्टि हुने जानकारी तत्कालै सम्बन्धित निकायमा गर्नु गराउनु पर्दछ । अन्यथा उत्पादकले जति परिमाण उत्पादन भएको भनी मागदावी गर्यो त्यति नै मात्रुपर्छ भन्ने कानूनको मनसाय होईन भन्ने जिकीर प्रस्तुत गर्नु भयो ।
१०. उपरोक्तानुसार दुबै पक्षबाट प्रस्तुत भएको बहस सुनी पुनरावेदकले दावी लिएको आ.ब. २०६८।०६९ को मूल्य अभिवृद्धी करका सम्बन्धमा आन्तरिक राजश्व कार्यालय सिमराबाट मिति २०७२।०१।२४ मा भएको निर्णय मिले नमिलेको के रहेछ ? पुनरावेदनपत्र एवम् पुनरावेदकका तर्फबाट रहनु भएका विद्वान अधिवक्ताले प्रस्तुत गर्नुभएको बहस जिकीर अनुसार शुरु कार्यालयको निर्णय उल्टी हुनुपर्ने हो होइन ? भन्ने सम्बन्धमा हेरी निर्णय दिनुपर्ने देखिएको प्रस्तुत मुद्दामा निर्णतर्फ विचार गर्दा निम्न अनुसार देखिन आयो ।

११. भाजुरत्न ईञ्जिनियरिंग एण्ड सेल्सको विलबाट खरीद गरिएका मोटरसाईकल, हेल्मेट, स्टिम आईरन र सेभर मध्ये मोटरसाईकल खरिद गर्दा हेल्मेट, स्टिम आईरन र सेभर व्यवसायिक प्रमोशन स्वरूप प्राप्त भएको जिकीर गरेको भएतापनि हेल्मेट बाहेक अन्य सामानहरूको विल समावेश गरी रकम भुक्तानी गरिएको देखिँदा प्रमोशनल भनिएका सरसामानको विल समावेश हुन र ति सामान निजी प्रयोजनमा खर्च हुने प्रकृतिका भएकाले सो विलमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धी कर दावीलाई अमान्य गरेको तथ्य कानूनसम्मत नै देखिन आयो ।
१२. सम्बन्धित नियमनकारी निकायबाट **Material Consumption Norms** निर्धारण भैसकेपछि विविध बाहानामा घटी उत्पादन मान्य हुनुपर्छ भन्ने जिकीर मनासिव नहुने भनी प्रत्यर्थीबाट भएको निर्णयमा पुनरावेदकले **Material Consumption Norms** ९८.१९ प्रतिशत रहेकोमा उद्योग सञ्चालनका क्रममा प्राप्त कच्चा पदार्थको गुणस्तर, मिश्रण प्रविधि तथा ऊर्जाको उपलब्धताको कारणले उत्पादनको **Recovery** मा केही फरक पर्न सक्ने तथ्यलाई मनन गरी उद्योगको प्रमाणित लेखाबाट कायम भएको **Recovery** लाई मान्यता दिनेगरी यसै इजलासबाट विभिन्न मुद्दामा निर्णय समेत भैसकेका छन् । यस उद्योगको **Recovery Standards** समेत निर्धारित भन्दा धेरै फरक नपरेको अवस्था छ । **Material Consumption Norms** अनुसार उत्पादन ९८.१९ प्रतिशत हुनुपर्नेमा वास्तविक उत्पादन अनुपात ९८.१० प्रतिशत भएकोले सामान्य प्रविधिजन्य कारणबाट न्यून भएको हो कुनै बदलियतपूर्ण कार्य गर्ने मनसाय राखिएको होइन भन्ने पुनरावेदकको जिकीर तर्फ विचार गर्दा **Norms** स्वीकृत गर्दा नै केही प्रविधिजन्य अवरोधले उत्पादनमा फरक पार्न सक्ने तथ्य उजागर गरिएको देखिँदा न्यूनतम परिमाण (.०९ प्रतिशत) मात्र घटी भएको अवस्थालाई सम्बन्धित उद्योगको लेखा प्रणालीले प्रमाणित गरेको देखिँदा उत्पादन लुकाई विक्री गरेको भन्न सकिने देखिएन । यसर्थ उद्योगको उत्पादन परिमाणलाई अन्यथा गरी थप कर शुल्क , जरिवाना लगाउने गरी भएको प्रत्यर्थी आन्तरिक राजश्व कार्यालय, सिमराको मूल्य अभिवृद्धी कर निर्धारण आदेश मिलेको देखिएन ।
१३. अतः माथि विवेचित आधारमा स्थायी लेखा नं ३००४९७७९७ भएका पुनरावेदक शिवशक्ति आयल एण्ड फ्याट्स प्रा.लि. को आ.व. २०६८।०६९ को मूल्य अभिवृद्धी कर निर्धारणका सम्बन्धमा शुरू आन्तरिक राजश्व कार्यालय, सिमराले मिति २०७२।०१।२१ मा गरेको निर्णयमा जति बढी भनी विक्री कायम गरेको निर्णय सो हदसम्म मिलेको नदेखिँदा केही उल्टी हुने ठहर्छ । अरुमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरु तपसीलबमोजिम गर्नु ।

तपसील

करदाता शिवशक्ति आयल एण्ड फ्याट्स प्रा.लि. को आ.व. २०६८।०६९ को मूल्य अभिवृद्धी कर निर्धारणका सम्बन्धमा शुरू आन्तरिक राजश्व कार्यालय, सिमराले गरेको निर्णयमा जति बढी

भनी विक्री कायम गरेको निर्णय सो हदसम्म मिलेको नदेखिंदा केही उल्टी हुने ठहरेकोले पुनरावेदकले पुनरावेदन गर्दा धरौटी राखेको रकमबाट एकिन हिसाब गरी पुनरावेदक करदातालाई फिर्ता दिनु वा अर्को कर अवधिको तिर्नपर्ने कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयलाई लेखी पठाइदिनु । १
फैसलाको प्रतिलिपी विशेष सरकारी वकील कार्यालयलाई दिनु । २
सरोकारवाला पक्ष प्रस्तुत फैसलाको नक्कल माग गर्न आए नियमानुसार लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु । ३
प्रस्तुत फैसलाको विद्युतिय प्रति अपलोड गरी यस मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु..... ४

डम्बर बहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

उक्त रायमा सहमत छौं ।

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री रवि न्यौपाने

कम्प्युटर टाइप: श्री प्रदिप तिवारी

इतिसम्बत २०७५ साल कार्तिक १४ गतेरोज ४ शुभम.....